

Posudek oponentky diplomové práce

Název práce: Specifika školní zralosti a připravenosti u dětí s poruchou autistického spektra z pohledu speciálních pedagogů a učitelů na základní škole

Autorka práce: Bc. Monika Nováková

Oponentka práce: PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

Hodnocená diplomová práce se zabývá fenoménem analýzy specifík školní zralosti dětí s poruchami autistického spektra a to optikou pedagogických pracovníků, kteří přímo s těmito dětmi pracují. Jedná se o téma, které je velmi aktuální a zajímavé, přinášející hlubší vhled do problematiky a může ve svém důsledku přinést argumenty pro větší individuální zvažování nástupu do povinné školní docházky bez nutnosti odkladu.

Text je se drží tradiční trajektorie - je členěn na teoretickou a praktickou část. Úvodní teoreticko-přehledové kapitoly přináší přehledný vhled do problematiky. Čtenář získá vstupní orientaci týkající se samozřejmě poruch autistického spektra (terminologie, historie, diagnostika), specifík dítěte předškolního věku zejména prizmatem vývoje jednotlivých složek osobnosti dítěte, dále vymezuje termíny školní zralost a připravenost a v neposlední řadě se věnuje specifikům školní zralosti u dětí s PAS.

Autorka pojímá témata kontextuálně, s logickou návazností. Teoretická část je vyvážená, čtenář se v textu dobře orientuje, autorka volila témata, která jsou vzhledem k empirické části přiléhavá. Co se týče výběru relevantní literatury, tak rozsah je poměrně široký (74 použitých publikačních zdrojů), aktuální, je evidentní, že studentka umí se zdroji nakládat kvalitně, včetně podílu zahraničních zdrojů.

S metodologickou částí se studentka vyrovnala rovněž přehledně, čtenáře doprovází genezí koncepce svého empirického zájmu, své kroky a volby nástrojů sběru dat komentuje, odůvodňuje. Oceňuji, že se studentka rozhodla pro smíšený výzkumný design. Tomu odpovídá i stanovení kombinace hypotéz a výzkumných otázek. Pozitivně hodnotím i rozvržení výzkumného vzorku, kdy se jí povedlo navázat spolupráci s respondenty ze všech krajů ČR, z různých institucí i délky praxe. V rámci dotazníkového šetření získala 121 účastníků. Pro kvalitativní část svého šetření pak oslovila 3 učitelky a 3 speciální pedagožky.

Studentka podrobila svá data základní statistické analýze (četnosti, podíly), do podrobnější statistické analýzy se nepouštěla. Data prezentuje zejména formou tabulek, zde bych ocenila lepší grafické zpracování, jednotlivé tabulky jsou vzhledem k datům velmi velké, na samotné interpretaci dat je věnován daleko menší prostor. Ocenila bych také, kdyby shrnutí výsledků kvantitativní části bylo podrobnější (s. 49).

V kvalitativní části studentka odpovídá posloupně na stanovené výzkumné otázky, shrnuje výpovědi respondentů, na konci každé pasáže vybírá několik ukázek z rozhovorů (škoda, že přepisy rozhovorů nejsou součástí práce). Tato forma je čtenářsky poměrně přívětivá. Z metodologického hlediska však není zcela jasné, jakou metodu pro kvalitativní analýzu polostrukturovaných rozhovorů použila. Podobnou nejistotu cítím i u kvantitativní části – potvrzování hypotéz. Studentka argumentuje potvrzení/nepotvrzení hypotézy výší směrodatné odchylky. Tento postup bych potřebovala objasnit, jak k němu studentka dospěla.

Části diskuze a závěr vnímám jako dobře zpracované, autorka zde vybírá dostatečně přesvědčivá data, svá zjištění reflektuje s literaturou. Nechybí ani reflexe limitů a omezení práce. Velký přínos práce vidím v možnosti aplikace výsledků pro poradenskou práci s předškolními dětmi s PAS i pro práci s rodiči a v neposlední řadě i jako možný zdroj informací pro pedagogy v MŠ a 1. stupni ZŠ.

Z jazykového hlediska je práce psaná srozumitelně, vážnější gramatické chyby či frekventované překlady jsem nezaznamenala, je používána akademická dikce.

Práce naplňuje parametry pro daný typ absolventské práce, je dodržen požadovaný rozsah textu a obsahuje veškeré povinné součásti práce.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 10. 1. 2022

PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.